Michel Houellebecq splijt Amsterdams kunstenaarscollectief

Datum: 7 juni 2023
Cultuur
Erick Overveen

De beroemde Franse auteur Michel Houellebecq was in Amsterdam vanwege de première van een documentaire over zijn juridische strijd met het Nederlandse kunstcollectief 'Keeping It Art Real Critics' (KIRAC). Het leverde een bizarre, decadente dag op, compleet met paaldanstesseres en een als kakkerlak verkleide kunstenaar van Kirac die vergeefs trachte binnen te komen. Erick Overveen was er als een van de heel weinige journalisten bij.

Houellebecq leed onlangs voor de tweede keer een juridische nederlaag in een zaak die hij heeft aangespannen tegen Kirac over een seksueel getinte film waarin hij de hoofdrol speelt. De controversiële auteur noemt de film "lasterlijk", maar kan de publicatie ervan niet tegenhouden en moet nu zelfs een schadevergoeding betalen aan Kirac-oprichter Stefan Ruitenbeek.

De trailer van die film, KIRAC 27 of4lm zelf4 is nog niet verschenen, in afwachting van een hoger beroep – vervoorzaakte wereldwijd beroering omdat de 67-jarige Houellebecq seks heeft met een jonge vrouw. Uit beelden uit Tokio serveerden de media zowel Kirac als Houellebecq genadeloos af wegens het maken van ordinaire pornografie. Uit solidariteit met de schrijver besloot een van de leden van Kirac, de kunstenaar Tarik Sadouma, het gezelschap te verlaten en met een eigen bewerging, The Unsafe House of Jaafar El Hazred, zelf een film te gaan maken met de Franse provocateur. De Andere Krant was uitgenodigd voor de filmpremière in Amsterdam.

Middag

Omdat Extinction Rebellion de A12 vanmiddag heeft bezet, zijn fotograaf Markus Kamphuis en ik genoodzaakt om een alternatieve route van Breda naar Amsterdam te nemen. Een avontuur daardoor veel te laat. In de schadow van een vervallen bedrijfscomplex op een industrieterrein, worden we verwelkomd door Tarik Sadouma (1979), een markante persoonlijkheid met een stem die klinkt als een kruising van Willem Wever en Ivo Niehe. Houellebecq is er nog niet hoor, maar kom binnen."

Sadouma is gebrouilleerd met Stefan Ruitenbeek, de oprichter van Kirac, omdat hij het niet eens is met hoe Houellebecq wordt behandeld. "Ik heb gezien hoe hij worstelde om de erotische beelden van zichzelf tegen te houden, terwijl Ruitenbeek toch verder ging met die film. Bovendien waren wij het op een artistiek vlak al veel langer met elkaar oneens. Daarom heb ik me ook teruggetrokken uit Kirac."

Sadouma leidt nu samen met mede-kunstenaars Ruth aka Dr. Specter en Maria van der Velde zijn eigen artistieke beweging, The Unsafe House of Jaafar El Hazred. Hij omschrijft die als een mix van een kunstenaarsgezelschap en een progressief, feministisch, islamitisch harem – in culturele en niet-ideologische zin – waarbinnen 'sekswerk' een thema is. Als reactie op de film die Kirac over Houellebecq heeft gemaakt, heeft Tarik nu samen met hem een film geproduceerd: die vanavond op het feest in première gaat. Sadouma: "De film heet Albatros naar een stuk van een van Houellebecqs literaire helden, de Amerikaanse horror- en sciencefictionschrijver H.P. Lovecraft. Jaafar El Hazred is toevallig of minder toevallig een personage uit een Lovecraft-boek."

De onmotie rondom Houellebecq rechtszaken met Kirac heeft Tarik "een onwaarschijnlijke intense vriendschap met Houellebecq" opgeleverd. "Symbiose levert grootse kunst op", legt hij uit, "kijk maar!" Toots toont bij ons een portret van Houellebecq, dat zo levensecht oogt dat de grenzen tussen fictie en realiteit lijken te vervagen. "We verwachten dat dit schilderij in Dubai binnenkort twee ton gaat opleveren", voegt hij eraan toe.

Samen met de Unsafe House-crew, waaronder Sadouma's oud-mentor Frans Oosterhof van de Rietveld Academie, wachten Markus en ik op de komst van Houellebecq. Oosterhof bekelt Ruitenbeek, omdat hij volgens hem niets nieuws brengt. "Kirac shockeert alleen maar om te shockeren."

Ondertussen is er op de achtergrond een jongen bezig met het editen van Sadouma's film die vanavond vertoond wordt. "Een crucial thema binnen onze film is de dynamiek tussen Houellebecq, vaak beschuldigd van islamofobie, wat absoluut onterecht is, en ons islamitisch kunstcollectief", legt Tarik uit, "maar eigenlijk creëren we een mythe waarin fictie en realiteit door elkaar lopen. Houellebecq gaat ook dood in onze film. Dat wilde hij zelf namelijk graag."

"Eigenlijk is ons feest vanavond ook weer een filmset waarvan we beelden gaan gebruiken," vult Maria van der Velde aan, terwijl ze zichzelf rood schminkt, en zich in een haastig duivelskostuum hult voor de filmpremière. "Zo breidt onze film zich op organische wijze uit."

Dan komt literatuurcriticus Sarah Desplenter van het Belgische blad HUMO binnen. Zij is door Sadouma gevraagd om Houellebecq vanavond te interviewen. Ook heeft ze zijn nieuwste publicatie bij zich: Quelques mois dans ma vie (Enkele maanden uit mijn leven), een kort werkje over de Kirac-rechtszaak, die in Frankrijk en elders in de wereld veel aandacht heeft gehad.

Desplenter legt uit dat het boek leest als een klucht vol onwaarschijnlijke situaties, intrigues en bedrog. Houellebecq betoogt erin dat Kirac-oprichter Stefan Ruitenbeek, die hij in zijn boek "De Kakkerlak" noemt, hem in een hinderlaag heeft gelokt met de belofte van zorgeloze seks met filmstudentes en Only Fans-pornoster Jini van Rooijen. Houellebecq, die haar geringschattend "De Zeug" noemt, schildert zichzelf in zijn boek af als "hardwerkende" die door die "Kakkerlak" en "Zeug" gemaldeloos werd uitgebuit, omdat er een spel met hem werd gespeeld waarvan hij de regels niet begreep. "Houellebecq was ook niet zichzelf toen hij eind vorig jaar besloot mee te doen met de film", benadrukt Desplenter, "door een cocktail van antidepressiva, alcohol en een ontoereikend begrip van het Engels tekende hij een contract waar hij nu spijt van heeft."

Dan krijgen we van Sadouma te horen dat Houellebecq en zijn vrouw Qanyun Lysis Li geartriveerd zijn. Maar de schrijver wil eerst nog een duitje doen om van zijn rentenis bij te komen. Na een uur keert Sadouma terug en zegt dat hij een teleurstellende mededeling voor Markus en mij heeft: Houellebecq wil toch liever niet met De Andere Krant praten omdat hij op het web heeft gelezen dat wij pro-Russisch zouden zijn. Kamphuis reageert scherp: "We zijn niet pro-Russisch, we zijn voor vrede." "Sorry, heren," merkt Sadouma op, "Houellebecq is wat op'schaven." En hij heeft van zijn advocaat als advies gekregen om journalisten in het algemeen te vermijden. Ook omdat Kirac het event probeert te framen als een boekpresentatie om een voordeel te behalen in toekomstige processen.

Markus en ik nemen een moment om de situatie te overleggen, maar besluiten toch te blijven. Tegen de tijd dat we terug in de studio komen, staat Houellebecq, vergezeld van zijn vrouw, de Unsafe House-artiesten en Owen van der Zwan, een journalist van HP de Tijd, op het punt zich over pasta te buigen. Sadouma vraagt Houellebecq opnieuw of hij een gesprek met mij wil aangaan. "No", antwoordt hij kil.

"Excuses, ik heb echt mijn best voor jullie gedaan," zegt Sadouma terwijl hij met pasta gevulde wegwerpbakjes en koffiemokken met champagne voor ons op tafel zet. "Ach, niet getreurd. Het gewoon gezellig met ons mee."

Volgens Sadouma heeft Houellebecq een enorme apathie tegen de pers ontwikkeld, omdat ze hem week in week uit moedwillig verkeerd citeren om hem in een kwaad daglicht te plaatsen. Ook zijn advocaat heeft hem vanmorgen nog afgeraden met journalisten te praten. Terwijl we met z'n allen pasta eten, vraagt Van der Zwan waarom Houellebecq zich laat lenen voor een Q&A in zo'n klein kunstenaarsgezelschap. "Tarik is een vriend van me", zegt hij. "Voor vrienden doe ik alles."

Maria stelt op een speelse manier de vraag aan Houellebecq of ze hem mag kussen. "Waar?" vraagt Houellebecq. "Op je wang", antwoordt ze lachend. De 67-jarige schrijver gaat akkoord toegeven van alle vrouwelijke aandacht. Houellebecq staat bekend als criticus van het westerse postmoderne nihilisme, zoals in zijn roman Elementaire Deeltjes (1998), en de seksualisering van de westerse maatschappij, maar daar is die dag weinig van te merken.

Als onze blikken na het eten elkaar opnieuw kruisen, besluit ik toch nog een poging te wagen om Houellebecq een vraag te stellen. Of hij weet wat er in 2004 met de Nederlandse cineast en columnist Theo van Gogh is gebeurd. Hij knikt instemmend. Aarzelend informeer ik of hem de Engelse vertaling van mijn roman Delirium?? mag overhandigen, die verhaal over de laatste dagen van Van Gogh. Hij knikt, neemt het boek aan, en begint er meteen aandachtig in te lezen. Sadouma registreert ons gesprek met zijn iPhone 14-Pro.

Houellebecq laat zijn sigaret onachtzaam tussen zijn vingers balanceren en terwijl er wat as op de vloer valt, merkt hij op dat het tragische einde van Van Gogh hem herinnert aan Samuel Paty, de Franse maatschappijleerst die tweehalf jaar geleden door een radicale moslim werd onthoofd na het tonen van Mohammed-cartoons. "Beiden werden gestraft voor het beledigen van de Profeet," zegt hij, zonder zijn ogen van het boek te af wenden. Hij zegt dat onze thema's – over de radicale islam – overeenkomen – bedankt me en besloot het boek mee te nemen naar Parijs. "Gefeliciteerd", grinnikt Sadouma, "wat een ontroerend moment, joh. Mag ik het gebruiken voor onze film?"

Avond

's Avonds roept de atmosfeer in The Unsafe House beelden op van de legendarische Factory van kunstenaar Andy Warhol. De meer dan tweehonderdvijftig Houellebecq-fans hebben zich grimeristd op de plastic klapstoelen en kijken aandachtig naar de film van The Unsafe House. Omdat ik te laat arriveerde heb ik gemist dat Kirac Stefan Ruitenbeek en Jini van Rooijen, die duidelijk niet welkom waren op het feest, toch onverwacht wisten binnen te dringen, waarbij ze zich bizar hebben uitgedost als – respectievelijk – kakkerlak en zeug – referenten aan de bijnamen die Houellebecq hen toedicht in zijn nieuwe boek. Volgens getuigen hebben zij echter het terrein niet betreden of verlaten nadat Ruth aka Dr. Specter de politie heeft gebeld. Ik bel Ruitenbeek later een aantal keren voor wederhoor, maar hij neemt niet op en reageert niet op zijn voicemail.

De vraag- en antwoordsessie met Houellebecq en Desplenter valt tegen. Door het gebrekkige Engels van de auteur en zijn lage spreekvolume verzandt hun gesprek in onverstaanbare soundbites in plaats van een dialoog. Vervolgens vervaagt Houellebecq bez zo snel als hij eerder op het podium verscheen.

Ondertussen begref ik mij tussen de trava's en andere gasten die opgaan in een niet aflatende sluier van kunstmist. De feestrent van The Unsafe House trilt op de soundtracks van de Franse Gaspar Noé-films, de regisseur waar Houellebecq een bewonderaar van is. Het nummer Disco Science van Miwais vloeit moeiteloos over in een van de grootste clubklassiekers ooit: het eronische French Kiss von Lil' Louis. Het publiek joelt het uit. Applaus en geschreeuw vullen de ruimte en overal ploppen champagnekurken. Ruth aka Dr. Spetter voert een paaldans uit en haalt de andere meisjes over, haar voorbeeld te volgen. Aangemoedigd door de joelende incrowd ondernemert zelfs Van der Zwan een poging. Alles zindert van spanning en erotiek: helemaal volgens Houellebecqs geliefde formule.

Hoe kwamen we in de Oekraïne-oorlog en hoe komen we er weer uit?

Tussenbeiden. Hoe realiseren we vrede in Oekraïne?

2023-06-06

Autoriteiten verzwegen risico op auto-immuunziekten

Geruststellende informatie was een lege huls

2023-06-05

Burgercontrole van Provinciale Statenverkiezingen groot succes – wordt vervolgd

1120 Woerkumers in touw

2023-06-04

Erik Akerboom, kom eens langs op de redactie

Uitnodiging aan de directeur van de aivd

2023-06-03

Steeds meer burgers spreken zich uit in gemeenteraad

Inspreekrivisnje in Emmen

2023-05-30

Medialogica toont pijnlijk gebrek aan zelfreflectie

Reactie van De Andere Krant

2023-05-29

Een samenzweringstheorie over 911

2023-05-28

Coronavaccins veroorzaken langetermijnschade aan ogen

Overtuigend bewijs dat spike-eiwit niet in orm blijft

2023-05-28

De dubbele pet van Agnes Kant

Lareh Latrikoei

2023-05-27

Klokkenluiders niet beschermd, maar vervolgd door de Staat

Getogeerd, bedreigen of in detentie

2023-05-26

Hoe kan bitcoin waarde hebben?

De zin en onzin van Bitcoin

2023-05-25

EU militariseert mensenrechten met op leugens gebaseerde Magnitsky-wet

166-Kamerlid sjoerd sjoerdsma is trots op 'politiek instrument'

2023-05-24

Adviesorgaan Duitsland oppert 'klimaatpaspoort'

Asielbeleid onderdeel van klimaatplannen

2023-05-23

WIL JE MEER WETEN?

Koop de nieuwste editie bij jou in de buurt, of bestel deze editie.

BESTEL DE LAATSTE EDITIE
VERKOOPPUNTEN

©2023 De Andere Krant. Alle rechten voorbehouden.